

Blomstertak v/Kristin Pedersen
Nyveien 62
1433 Oslo
kristin@blomstertak.no

Trondheim, 30.04.2018

Deres ref.:
18SD9560

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):

Saksbehandler:
Inger Helene Sira

Vedtak om tillatelse til utsetting av sibirbergknapp (*Phedimus hybridus*) og gravbergknapp (*Phedimus spurius*) – Blomstertak v/ Kristin Pedersen

Miljødirektoratet gir tillatelse til utsetting av sibirbergknapp (*Phedimus hybridus*) og gravbergknapp (*Phedimus spurius*) jf. forskrift om fremmede organismer § 11 første ledd bokstav c.

Sakens bakgrunn

Det vises til søknad av 06.03.2017 fra Blomstertak v/ Kristin Pedersen om tillatelse til utsetting av sibirbergknapp og gravbergknapp på et 323 m2 stort tak på Biskop Gunnerus gate 3, 0155 Oslo (Grunneier - Clarion hotels). Følgende oppgis i søknad:

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Oppgitt utbredelse	Antall
<i>Phedimus hybridus</i>	Sibirbergknapp	Sør og Øst Norge, mest av Europa	I teppe blandet med andre arter 323 kvm
<i>Phedimus spurius</i>	Gravebergknapp	Sør og Øst Norge, mest av Europa	I teppe blandet med andre arter 323 kvm

Søknaden gjelder et takprosjekt for Clarion hotels (grunneier) i Biskop Gunnerus gate 3, 0155 Oslo. Søker oppgir at tiltaket blir i et nytt kvartal, som skal bygges med grønt tak for fordrøying av overvann. Byggene blir 13 til 17 etasjer høye. Inne i kvartalet blir det et atrium over 4. etg i konstant i skygge. Av erfaring er det nesten bare gravbergknapp og sibirbergknapp som overlever i denne type forhold. Søker oppgir å ha montert et tilsvarende atrium på Forskningsparken på Blindern i 2013 og her er det stort sett kun disse to artene som er igjen. I tiltaket oppgis det at det skal brukes en matte med samtlige sorter, og det skal oppføres vegger på alle sider av tiltaket. Dette betyr, ifølge søker, svært lite sannsynlighet for at frø skal kunne forsvinne. Søker opplyser at det ligger en flere viktige naturområder, bl.a. naturreservater i Indre Oslofjord, i en radius fra 1 til 4 km fra det omsøkte utsettingsstedet. Søker opplyser at plantene skal hentes fra Sverige.

Lovgrunnlaget

Formålet med *forskrift 19. juni 2015 nr. 716 om fremmede organismer* (forskriften) er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet, jf. § 1.

Innførsel, utsetting og omsetning av gravbergknapp og sibirbergknapp er i utgangspunktet forbudt, jf. forskriften §§ 5 og 9 og vedlegg I. Forbudet gjelder likevel ikke "innførsel, utsetting og omsetning til/på grønne tak", jf. merknadene i vedlegg I. Det kreves imidlertid tillatelse for utsetting av grav- og sibirbergknapp på grønne tak i kommuner med forekomst av naturtypen åpen grunnlendt kalkmark i Oslofeltet. Dette gjelder i Oslo kommune, jf. forskriften jf. § 11 første ledd bokstav c, jf. vedlegg V. En utsetting av sibirbergknapp og gravbergknapp på omsøkt adresse må derfor ha tillatelse fra Miljødirektoratet.

De miljørettslige prinsippene i *naturmangfoldloven* (nml) §§ 8-12 skal også legges til grunn som retningslinjer i vurderingen, jf. nml § 7. I tillegg skal tiltaket vurderes opp mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. nml § 14. Miljødirektoratet skal vurdere og fastsette de vilkår som anses nødvendige for å hindre uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 15 fjerde ledd. Miljødirektoratet kan føre tilsyn med at bestemmelsene gitt i eller medhold av denne forskriften blir overholdt jf. § 30.

Kunnskapsgrunnlag

Gravbergknapp er en flerårig sukkulent plante, som er endemisk i Øst-Europa til Kaukasus. Den formerer seg med frø og løsrevne skuddbiter, og spres typisk ved at skuddbiter fraktes med dyr, vind eller havstrømmer. Den sprer seg raskt vegetativt og kan ha en dekningsgrad på opp imot 100 %. I Artsdatabankens Fremmede arter i Norge - med Norsk svarteliste 2012, er planten kategorisert med svært høy økologisk risiko. Den er mest problematisk på åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone og på strandberg. I tillegg er den observert som invasiv på flere verdifulle slåttemark (Artsdatabanken). I Handlingsplan for Fremmede arter i Oslo og Akershus er den tatt med som "i sterk spredning".

Sibirbergknapp er endemisk i Ural, og er en flerårig sukkulent plante i stand til å danne heldekkende matter. Den er nå i en langsom spredningsfase, men kan - når den når åpne, solbelyste lokaliteter - danne heldekkende matter. I indre Oslofjord utgjør den ikke et like alvorlig problem som gravbergknapp, men på noen øyer okkuperer den store felter av åpen kalkmark, og fortrenger truede, stedsne arter. I Artsdatabankens Fremmede arter i Norge - med Norsk svarteliste 2012 er den kategorisert med svært høy økologisk risiko. Sibirbergknapp bør sees på som en art i spredning på grunnlendt og åpen mark i kystnære strøk, og der kan den bli problematisk for opprinnelige arter (Artsdatabanken).

Miljødirektoratets vurdering

Begge artene har små, vindspredde frø. Det kan forventes at et tak på 323 m² dekket av grav- og sibirbergknapp over tid vil innebære noe spredning av spiredyktige frø og plantedeler, selv med vegger rundt tiltaket. Størstedelen av spredningen av frø eller spiringsdyktige plantedeler vil etter alt å dømme skje til områder som ligger i umiddelbar nærhet av huset, som ligger mellom Oslo City og Sentralstasjonen i Oslo sentrum. Noe vindspredning av spiredyktige frø og plantedeler fra begge artene fra taket må forventes med vind. Det er også sannsynlig at det spres med fugl og avrenningsvann. Søker oppgir at det vil bli oppført vegger rundt utsettingsområdet, noe som antagelig vil bidra til å forhindre spredning.

Gravbergknapp og sibirbergknapp kan utkonkurrere stedege arter som den prioriterte arten dragehode og andre arter kategorisert som truet på Norsk rødliste for arter 2015. Innenfor av en radius av noen få km fra utsettingsstedet ligger det flere naturreservater hvor gravbergknapp og sibirbergknapp kan utgjøre en trussel mot verneverdiene. Miljøforvaltningen bruker store ressurser på å bekjempe gravbergknapp og sibirbergknapp i verneområder i indre Oslofjord. Østre og Vestre Hovedøya naturreservater og Ekebergskrånningen naturreservat ligger ca. 1,5 km unna utsettingsstedet. Spredning av frø eller plantedeler fra sibirbergknapp og gravbergknapp fra utsettingsområdet og til disse områdene, og påfølgende etablering, kan ikke utelukkes og vil være uheldig. Miljødirektoratet oppfordrer søker om å ta en vurdering av bruken av alternativer, jf. nml § 12.

Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig i denne saken, jf. nml § 8, og naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) kommer dermed ikke til anvendelse. Den begrensede størrelsen, de fire veggene som er rundt tiltaket, samt avstanden til de sårbare områdene, innebærer en lav sannsynlighet for spredning og etablering av nye populasjoner av gravbergknapp og sibirbergknapp i disse områdene. Da dette tiltaket isolert sett er vurdert til å utgjøre lav risiko for uheldige følger for biologisk mangfold, foretas det ingen nærmere vurdering av naturmangfoldloven §§ 10 og 11. Miljødirektoratet anser dessuten at sannsynligheten for spredning vil kunne reduseres gjennom vilkår i tillatelsen knyttet til håndtering av plantematerialet, og ved grunneiers plikt til å opptre aktsomt for å forhindre uheldige følger for det biologiske mangfold, og grunneiers tiltaks- og varslingsplikt, jf. forskriften §§ 18 og 19.

I tillegg er både Blomstertak og grunneier (Clarion hotels) forpliktet til å etablere og dokumentere internkontroll, jf. forskriften § 26. Dette betyr at virksomhetene skal ha rutiner for å sikre at krav i forskriften og tillatelser blir overholdt, rutiner for å følge opp avvik og for å hindre gjentagelse av avvik, rutiner for å sikre at ansatte har kunnskap om og overholder vilkår gitt i tillatelser, og opplysninger om hvem som er ansvarlig for at rutinene blir overholdt. Disse avbøtende tiltakene vil bidra til å unngå eller begrense skade på naturmangfoldet, jf. nml § 12. I lys av overnevnte, vil omsøkte utplanting av sibir- og gravbergknapp på tak i Biskop Gunnerus gate 3, etter Miljødirektoratets vurdering, kunne skje innenfor akseptabel risiko for uheldige følger for biologisk mangfold jf. forskriften § 1.

Vedtak

Miljødirektoratet gir Blomstertak v/ Kristin Pedersen tillatelse til utsetting av sibirbergknapp (*Phedimus hybridus*) og gravbergknapp (*Phedimus spurius*) på et 323 m² grønt tak i Biskop Gunnerus gate 3, 0155 Oslo, jf. forskrift om fremmede organismer § 11 første ledd bokstav c. Tillatelsen gis på disse vilkår:

1. Tillatelsen gjelder fram til 31.10.2018.
2. Planter og frø skal under transport oppbevares på en slik måte at de ikke kan slippe ut i miljøet.
3. Ved etablering av taket, skal plantematerialet håndteres på en slik måte at spredning av gravbergknapp og sibirbergknapp forhindres.
4. Blomstertak skal orientere grunneier om den risiko for uheldige følger for biologisk mangfold som gravbergknapp og sibirbergknapp utgjør, og om hvordan grunneier, bl.a. ved vedlikehold og eventuell avvikling av det grønne taket, bør håndtere plantematerialet for å forhindre spredning av disse to artene. Dette omfatter forsvarlig destruksjon av plantemateriale etter bruk, slik at det ikke utgjør noen spredningsrisiko. Blomstertak skal dokumentere at denne informasjonen er gitt i internkontrollrutinene.

Miljødirektoratet kan i samsvar med nml § 67, oppheve, endre eller sette nye vilkår i tillatelsen, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, bl.a. hvis det er nødvendig for å hindre uforutsette vesentlige skadevirkninger for naturmangfoldet, eller tiltakshaver overtrer bestemmelser gitt i etter i medhold av loven, og overtredelsen er betydelig, gjentar seg eller vedvarer.

Annet

Tillatelse etter forskrift om fremmede organismer fritar ikke for krav etter annet regelverk relevant for håndtering av miljøskadelig avfall, som krav under eksempelvis plan- og bygningsloven og byggteknisk forskrift (TEK17).

Dette vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker etter at du har mottatt brevet, jf. *forvaltningsloven* §§ 28 og 29. Eventuell klage sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Yngve S. Svarte
avdelingsdirektør

Bjarte R. Heide
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet Postboks 8013 Dep 0030 OSLO